

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ โดยภูมิหลังของบัณฑิต หมายถึง อายุตอนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง อาชีพขณะที่ทำการศึกษา รายได้ขณะที่ทำการศึกษา วุฒิเดิมตอนเข้าศึกษา ลำดับที่การเป็นบุตร จำนวนพี่น้องที่กำลังศึกษาอยู่ จำนวนพี่น้องที่ได้รับการศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า ระดับการศึกษาของบิดามารดา สถานภาพสมรสของนักศึกษา และลักษณะการมาศึกษาที่มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ บัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ทุกคนที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2518 และสภามหาวิทยาลัยอนุมัติให้สำเร็จในปีการศึกษา 2521 ซึ่งใช้ระยะเวลาในการศึกษาตลอดหลักสูตร 4 ปี และเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ในปีการศึกษา 2522 รวมทั้งหมด 7 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้นำแบบสอบถามไปสอบถามบัณฑิตที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ในปีการศึกษา 2522 แล้วนำแบบสอบถามมาคัดเลือกที่ใช่ได้ นำไปคัดลอกคะแนนเฉลี่ยสะสม ตลอดหลักสูตร จากสำนักบริการทางวิชาการ และทดสอบประเมินผลมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยลอกตามรหัสของแต่ละคน แล้วนำเอาคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรมาแบ่งกลุ่ม โดยเรียงคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรจากน้อยไปหามาก โดยกำหนดให้ 27 % ของคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำ เป็นกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ และ 27 % ของคะแนนเฉลี่ยสะสมสูง เป็นกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แยกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้คือ

1. ตัวแปรที่ศึกษาที่เป็นตัวแปรต่อเนื่อง อันได้แก่ อายุขณะที่เข้าศึกษา รายได้ ขณะที่ทำการศึกษา วุฒิเดิมก่อนเข้าศึกษา ลำดับที่การเป็นบุตร จำนวนพี่น้องที่กำลังศึกษาอยู่ จำนวนพี่น้องที่ได้รับการศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า ระดับการศึกษาของ บิดามารดา นำมาวิเคราะห์แบบจำแนกประเภท (Discriminant Analysis) โดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) การวิเคราะห์จะแยกการวิเคราะห์เป็นคณะ

2. ตัวแปรที่ศึกษาที่ไม่ใช่ตัวแปรต่อเนื่อง อันได้แก่ สถานภาพสมรสของบัณฑิต ขณะที่ทำการศึกษา อาชีพของบัณฑิตขณะที่ทำการศึกษา ลักษณะการมาศึกษาที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิเคราะห์โดยการใช้ ไคสแควร์ (Chi-Square) การวิเคราะห์จะแยกการวิเคราะห์เป็นรายคณะ

ข้อค้นพบ

จากการวิเคราะห์โดยแยกเป็นคณะ พอจะสรุปได้ดังนี้คือ

1. อายุ รายได้ ขณะที่ทำการศึกษา วุฒิเดิมก่อนเข้าศึกษา ลำดับที่การเป็นบุตร จำนวนพี่น้องที่กำลังศึกษาอยู่ จำนวนพี่น้องที่ได้รับการศึกษาถึงชั้น ม.ศ.5 หรือเทียบเท่า ระดับการศึกษาของบิดามารดา ของบัณฑิตในแต่ละคณะทุกคณะ เป็นตัวแปรที่ไม่สามารถนำมา จำแนกกลุ่มของบัณฑิต ระหว่างกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ ออกจากกันได้โดยมีนัยสำคัญ ($p > .05$) แต่ในคณะศึกษาศาสตร์ พบว่า เป็นตัวแปรที่สามารถนำมาจำแนกกลุ่มของบัณฑิตระหว่างกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ ออกจากกันได้โดยมีนัยสำคัญที่ระดับ .06 ซึ่งใกล้เคียงกับความมีนัยสำคัญที่ใช้ทดสอบ (.05) ซึ่งพบว่า ระดับการศึกษาก่อนเข้าเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดา เป็นตัวแปรที่มีแนวโน้มที่จะเป็นลักษณะของกลุ่มต่ำ และระดับการศึกษาของ บิดา เป็นตัวแปรที่มีแนวโน้มที่จะเป็นลักษณะของกลุ่มสูง

2. สถานภาพสมรสของบัณฑิตในขณะที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ พบว่า ในคณะนิติศาสตร์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาจากข้อมูลก็พบว่า กลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง จะเป็นโสดมากกว่ากลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ และในกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ จะมีสถานภาพสมรสเป็นโสดมากกว่า กลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง ส่วนในคณะศึกษาศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะรัฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาข้อมูล ปรากฏว่านักศึกษาส่วนมากจะเป็นโสดทั้งกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง และกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ

3. การประกอบอาชีพของบัณฑิตขณะที่ทำการศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ระหว่างกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ ของแต่ละคณะทั้ง 7 คณะ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p > .05$) เมื่อพิจารณาจากข้อมูล พบว่า นักศึกษาส่วนมากจะไม่ได้ประกอบอาชีพในขณะที่ทำการศึกษาทั้งกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง และกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ

4. ลักษณะการมาศึกษาของบัณฑิต ซึ่งแยกเป็นมาเรียนสม่ำเสมอ มาเรียนเป็นครั้งคราว และไม่ได้มาเรียนเลยที่มหาวิทยาลัย พบว่า ในคณะนิติศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์ แต่ละคณะระหว่างกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อมูล ปรากฏว่าในกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง นักศึกษาส่วนมากจะมาเรียนสม่ำเสมอ และในกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ จำนวนนักศึกษาที่มาเรียนเป็นครั้งคราว หรือไม่ได้มาเรียนเลยที่มหาวิทยาลัย จะมากกว่านักศึกษาในกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง ส่วนในคณะมนุษยศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะวิทยาศาสตร์ ไม่พบความแตกต่าง ระหว่างกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ จากการพิจารณาข้อมูลก็พบว่าทั้งสองกลุ่ม จะมีลักษณะการมาศึกษาของนักศึกษาเป็นมาเรียนประจำสม่ำเสมอ จึงทำให้ทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า สถานภาพสมรสของบัณฑิตขณะที่ทำการศึกษาอยู่ ของคณะนิติศาสตร์ ระหว่างกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาขอมูล พบว่า กลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง ส่วนใหญ่จะเป็นโสดมากกว่ากลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ จากผลการวิจัยข้อนี้ก็ตรงกับหลักฐานที่ความรับผิดชอบทางครอบครัวของสังคมไทยที่บุคคลที่เป็นโสด จะมีภาระและหน้าที่รับผิดชอบต่อครอบครัวน้อย จึงมีเวลาที่จะศึกษาและทบทวนเนื้อหาวิชาได้มากกว่าผู้ที่สมรสแล้ว สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของผู้เป็นโสดจึงสูงกว่า

แต่อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยของบัณฑิตคณะอื่น ๆ พบว่า นักศึกษาส่วนมากจะเป็นโสดทั้งกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง และกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าความแตกต่างของเนื้อหาวิชา ตลอดจนความสนใจของผู้ศึกษา ที่จะเข้าศึกษาในแต่ละคณะ เพราะเท่าที่พิจารณาจากขอมูล จำนวนนักศึกษาที่สมัครเข้าศึกษาในคณะต่าง ๆ พบว่า นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มีสถานภาพสมรสมากกว่านักศึกษาคณะอื่น ๆ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่านักศึกษาที่เข้าศึกษาในคณะนิติศาสตร์นั้น มักจะเป็นผู้ที่ทำงานแล้ว หรือเป็นผู้ที่ต้องการความรู้เพิ่มเติมทางค่านกฎหมาย จึงทำให้ผลการวิจัยแตกต่างไปจากคณะอื่น

ระดับการศึกษาก่อนเข้าศึกษา

จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการศึกษาก่อนเข้าศึกษาของบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์ ระหว่างกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ พอที่จะแยกกลุ่มทั้งสองออกจากกันได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .06 ซึ่งใกล้เคียงกับระดับความมีนัยสำคัญที่เซททดสอบ (.05) ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่าเมื่อใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากขึ้น อาจจะทำให้ผลการวิจัยในข้อนี้มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนขึ้น เมื่อพิจารณาจากน้ำหนัก

(weights) ของตัวแปรในสมการจำแนกประเภท (Discriminant function) พบว่า กลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง จะเป็นกลุ่มที่มีระดับการศึกษาก่อนเข้าศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า หรือจบ ป.กศ. (ค่าเฉลี่ยในสมการจำแนกประเภทเท่ากับ

2.27) ส่วนกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ จะเป็นกลุ่มที่มีระดับการศึกษา ก่อนเข้าศึกษา อยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า (ค่าเฉลี่ยในสมการจำแนกประเภท = 2.80) ผลของการวิจัยในข้อนี้ จะเห็นได้ว่า สอดคล้องกับหลักการ ของหลักสูตร ของแต่ละประเภท กล่าวคือ หลักการ ของหลักสูตรสายอาชีพ (ม.ศ.6) จะมุ่งทางด้านวิชาชีพเป็นหลัก โดย คำนึงว่า เมื่อเรียนสำเร็จแล้ว สามารถไปประกอบอาชีพได้ แต่หลักการ ของหลักสูตรสาย สามัญ (มศ.5) จะเน้นหนักทางด้านวิชาการศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนต่อในระดับ อุดมศึกษา หรือนำความรู้ทางด้านวิชาการไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนกลุ่มที่เป็นพวก ป.กศ. ถึงแม้ว่า จะเป็นวิชาชีพ แต่ก็มีหลักการมุ่งที่จะให้นำความรู้ทางด้านการศึกษาไปประกอบ อาชีพ หรือศึกษาต่อในสถาบันชั้นสูง ในสาขาเดียวกันได้ ซึ่งหลักสูตร ของคณะศึกษาศาสตร์ ก็เหมาะสำหรับผู้ที่มีความรู้ทางด้านการศึกษา ดังนั้นนักศึกษาที่มีวุฒิ มัธยมศึกษาปีที่ 5 และ ป.กศ. หรือเทียบเท่า จึงมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่าผู้ที่วุฒิมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า เนื่องจากพื้นฐานทางความรู้ที่ได้จากวุฒิเดิม สอดคล้องกับหลักสูตร ในคณะ ศึกษา ศาสตร์ ดังกล่าวมาข้างต้น ส่วนผลการวิจัยบัณฑิตในคณะอื่น ๆ นอกเหนือจากคณะ ศึกษา ศาสตร์ พบว่า ทั้งกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง และกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนต่ำ ไม่มีความแตกต่างกัน ผลการวิจัยข้อนี้อาจตั้งนิรนัยฐานได้ว่า สาเหตุที่ทำให้วุฒิเดิม ก่อนเข้าศึกษา ของคณะอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันนั้น อาจจะเนื่องมาจากการสมัครเข้าศึกษาต่อ ในคณะอื่น ๆ นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีวุฒิเดิม คือมัธยมศึกษาปีที่ 5 ส่วนวุฒิอื่น ๆ ไม่ค่อยมี ปรากฏ

ลักษณะการมาศึกษาที่มหาวิทยาลัย

ผลของการวิจัย พบว่า ลักษณะการมาศึกษาของบัณฑิตคณะนิติศาสตร์ คณะศึกษา- ศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะรัฐศาสตร์ ระหว่างกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ ของแต่ละคณะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาจากข้อมูลแล้ว พบว่า บัณฑิตที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง ส่วนใหญ่จะมาเรียน ประจำอย่างสม่ำเสมอที่มหาวิทยาลัย และในกรณีที่ ไม่แตกต่างกัน เช่น คณะบริหารธุรกิจ

คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ ทั้งกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง กับกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ จะเป็นกลุ่มที่มาเรียนประจำสม่ำเสมอ โดยเฉพาะคณะวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าหลักสูตรของคณะวิทยาศาสตร์ ในสาขาวิชาต่าง ๆ ส่วนมากจะบังคับให้นักศึกษามาเข้าชั้นเรียน จึงทำให้ทั้งสองกลุ่มต้องเป็นกลุ่มที่มาเรียนประจำสม่ำเสมอ

จากผลการวิจัยในข้อนี้ แสดงว่าระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ยังไม่สนองตามปรัชญาการศึกษา ที่กำหนดว่าให้มหาวิทยาลัยเป็นตลาดวิชา และไม่บังคับให้เข้าชั้นเรียน ลักษณะของปรัชญาข้อนี้ ลักษณะการมาศึกษาของนักศึกษาไม่น่าจะมีผลเกี่ยวข้องกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ซึ่งการไม่สนองตามปรัชญาการศึกษานั้น อาจจะเป็นผลมาจากวิธีการสอนและการเรียน ระบบการวัดผลประเมินผล ตำราเรียน อุปกรณ์การศึกษา ประสิทธิภาพของผู้สอน บรรยากาศทางวิชาการ เป็นต้น

จากการศึกษา การประกอบอาชีพของนักศึกษาขณะที่ทำการศึกษา และรายได้ขณะที่ทำการศึกษา พบว่า ไม่เป็นตัวแปรที่จะแยกกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง และกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ ออกจากกันได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อมูลพบว่า กลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง และกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ ประกอบด้วย นักศึกษาที่ไม่ได้ประกอบอาชีพอะไร และไม่มีรายได้ส่วนตัวในขณะที่ทำการศึกษา เป็นส่วนมาก ทำให้ทั้งสองกลุ่มมีค่าใกล้เคียงกัน จึงไม่สามารถแยกกลุ่มของผู้ที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง และต่ำ ออกจากกันได้อย่างมีนัยสำคัญ และจากการที่นักศึกษาทั้งสองกลุ่มไม่มีอาชีพ และรายได้ อาจจะเป็นเพราะว่า นักศึกษามุ่งที่จะศึกษาให้สำเร็จในระยะเวลา 4 ปี จึงมุ่งแต่ศึกษาอย่างเดียว ประกอบกับนักศึกษาส่วนใหญ่อาจจะมีผู้คอยให้ความช่วยเหลือทางด้านการเงิน จึงทำให้ไม่เคือครอน ต้องหารายได้เอง ขณะที่ทำการศึกษา

สำหรับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ลำดับที่การเป็นบุตร จำนวนพี่น้องที่กำลังศึกษาอยู่ จำนวนพี่น้องที่ได้รับการศึกษาถึงชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือเทียบเท่า และระดับการศึกษาของบิดามารดา ปรากฏว่า ไม่เป็นตัวแปรที่จะแยกกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง และกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ ออกจากกันได้อย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน ทั้งนี้ อาจจะเป็น

เพราะว่า ผู้ปกครองทุกคนมุ่งหวังที่จะให้บุตร ของตนทุกคนได้รับการศึกษาโดยเท่าเทียมกัน จึงไม่คำนึงถึงจำนวนบุตร และพยายามสนับสนุนให้บุตร ของตนได้รับการศึกษาสูง แมว่าจะ มีพี่น้องหลายคน ประกอบกับนักศึกษาเหล่านี้ต่างก็มีแรงจูงใจอันสูงส่ง และมีความปรารถนา อันแรงกล้าที่จะประสบความสำเร็จทางการศึกษา¹ เพื่อที่จะยกฐานะ ของตนเองและ ครอบครัว ดังนั้นการที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงหรือต่ำ จึงไม่ขึ้นอยู่กับตัวแปรเหล่านี้

จากผลการวิจัยนี้พอจะสรุปได้ว่า นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้เวลาในการศึกษาไม่เกิน 4 ปี จะมีคุณลักษณะดังนี้คือ

1. ส่วนมากจะเป็นโสด และมีอายุในขณะที่เข้าศึกษาอยู่ระหว่าง 18-22 ปี
2. มีพื้นฐานความรู้เดิมก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย คือจบประโยคชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 หรือเทียบเท่า
3. ไม่ได้ประกอบอาชีพใด ๆ ในขณะที่กำลังศึกษา
4. มาเรียนที่มหาวิทยาลัยเป็นประจำสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจะได้มีการศึกษาถึงภูมิหลังอื่น ๆ ซึ่งอาจจะมีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน เช่น ระดับสติปัญญา สภาพแวดล้อมทางการศึกษา ทักษะคติในการเรียน แรงจูงใจ
2. ควรจะได้มีการศึกษาถึงภูมิหลัง ของกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น กลุ่มของนักศึกษา ที่ใช้เวลาศึกษามากกว่า 4 ปี
3. ควรจะได้มีการวิจัยในทำนองนี้ในกลุ่มตัวอย่างระดับอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา

¹ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 57.